

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ ศาสตราจารย์ ดร.อัคราทร จุฬารัตน รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๖/๒๕๕๐

วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางสาวอนงค์ มัชฌิมมาลย์มาศ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนางสาวอนงค์ มัชฌิมมาลย์มาศ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้องส่งคำร้องลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ กรณีผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ และพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามอายุของสภาเทศบาลเมืองชุมพรเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ และเนื่องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าวเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ เทศบาลเมืองชุมพร มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๒๔๖,๖๒๖,๕๖๕.๖๔ บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด มีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพรมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี รวม ๓ ครั้ง และปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ แต่ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริง พร้อมทั้งส่งเอกสารประกอบให้ครบถ้วน รวม ๓ ฉบับ คือ (๑) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๕.๐๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๗ (๒) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๕.๐๕/๓๒๑๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ (๓) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ส่วน ที่ ปช. ๐๐๐๕.๐๕/๓๗๗๐ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗

ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ครบกำหนดระยะเวลาการยื่นบัญชีฯ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยครบกำหนดระยะเวลาการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ต่อผู้ร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวแต่อย่างใด สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้อง ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี รวม ๖ ฉบับ คือ (๑) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๗๓๑ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ (๒) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๑๖๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ (๓) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ คำวน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๕๘๑ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๘ (๔) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๐๗๐ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ (๕) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ คำวน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๙ และ (๖) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ คำวน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๐๘๑ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๙

ผู้ร้องได้มีคำสั่ง ลับ คำวน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๐๔๘ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๐ ถึงปลัดเทศบาลเมืองชุมพร ขอเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง และเอกสารหลักฐานกรณีเทศบาลเมืองชุมพรได้มีการดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ สำนักงานเทศบาลเมืองชุมพร มีหนังสือ ที่ ชพ. ๕๒๐๐๑.๑/๒๕๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ส่งดำเนินเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้อง มาให้ทราบสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ตามประกาศเทศบาลเมืองชุมพร ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ นอกจากนี้ เทศบาลเมืองชุมพร ได้มีหนังสือ ที่ ชพ ๕๒๐๐๑/ว ๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น แจ้งให้ผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ และหัวหน้าส่วนงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อซักซ้อมความเข้าใจ เกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และมีหนังสือที่ ชพ ๕๒๐๐๑/ว ๒๖๔๕ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ แจ้งให้คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ หัวหน้าส่วนงาน และผู้เกี่ยวข้อง เข้ารับฟังการบรรยายเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จากคณะวิทยากรจาก สำนักงาน ป.ป.ช. อีกทั้งเทศบาลเมืองชุมพร ได้มีหนังสือ ที่ ชพ ๕๒๐๐๑/ว ๒๗๘๒ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ และที่ ชพ ๕๒๐๐๑/ว ๒๖๐๘ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แจ้งผู้ให้ บริหารและสมาชิกสภาฯ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณี พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันพ้นจาก ตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ผู้ร้องได้มีคำสั่งเชิญผู้ถูกร้องและบุคคลที่เกี่ยวข้องในฐานะพยานมาให้ถ้อยคำ รวม ๕ ฉบับ คือ (๑) คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๐๔๓ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๐ เชิญผู้ถูกร้อง (๒) คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๐๔๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๐ เชิญนางสาววามิณี มัชฌมามาเลย์มาศ (๓) คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๐๔๕ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๐ เชิญนางอุทัย แสงสุภา (๔) คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๐๔๖ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๐ เชิญนางปานิสรา ทองหล่อ (๕) คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๐๔๗ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๐ เชิญนางสาวเรณู แก้วคุณคุณ นางปานิสรา ทองหล่อ และนางสาวเรณู แก้วคุณคุณ มีหนังสือชี้แจงสรุปว่า พยานทั้งสองคนเป็นพนักงานของร้านฝรั่งบาร์ ไม่สามารถมาให้ถ้อยคำได้ เนื่องจากติดธุระและเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ถูกกล่าวหา สรุปได้ว่า นางสาววามิณี มัชฌมามาเลย์มาศ เป็นน้องสาวของผู้ถูกร้อง ประกอบอาชีพค้าขายทำกิจการร้านอาหารชื่อร้านฝรั่งบาร์ สำหรับผู้ถูกร้องในช่วงเวลาปี ๒๕๔๓ - ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องได้พักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๖๕/๑๒ ถนนท่าตะเภา ตำบลท่าตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร และประมาณปี ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้ย้ายไปทำธุรกิจอยู่จังหวัดระนอง หากมีจดหมายส่งมาถึงผู้ถูกร้อง พนักงานในร้านรวมทั้งพยานจะเป็นผู้รับจดหมายแทน พยานรับว่าลงลายมือชื่อรับจดหมายสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๗, ที่ ปช. ๐๐๐๕.๐๕/๓๗๗๑ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗, ที่ ปช. ๐๐๐๕.๐๕/๐๑๖๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๕๘๑ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๘ ที่ส่งมาถึงผู้ถูกร้อง โดยพยานเปิดเอกสารดูและรีบติดต่อทางโทรศัพท์กับผู้ถูกร้องซึ่งผู้ถูกร้องรับรู้โดยตลอดว่าเนื้อความในหนังสือเป็นเช่นไร และหากมีจดหมายลักษณะเดียวกันส่งมาถึงผู้ถูกร้อง พนักงานในร้านฝรั่งบาร์จะเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับแทน และจะนำมาให้พยานพยานก็จะติดต่อผู้ถูกร้อง ปัจจุบันทราบว่าผู้ถูกร้องทำธุรกิจร้านขายยาอยู่ที่หลังตลาดจังหวัดระนอง และติดต่อกับพยานเฉพาะทางโทรศัพท์เท่านั้น

ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องจบการศึกษาระดับอนุปริญญาตรี สาขาการจัดการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เมื่อประมาณปี ๒๕๔๔ หรือ ๒๕๔๕ จำไม่ได้แน่ และได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ในขณะนั้นเทศบาลเมืองชุมพรมีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องและสมาชิกสภาเทศบาล

เมืองชุมพร รวมทั้งผู้บริหาร จึงไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อมาในปี ๒๕๔๖ เทศบาลเมืองชุมพรได้แจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลทุกคนทราบว่าเทศบาลเมืองชุมพรมีรายได้ถึงเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเทศบาลเมืองชุมพรได้มีหนังสือเชิญวิทยากรจากสำนักงาน ป.ป.ช. มาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ จำไม่ได้แน่ว่าวันที่เท่าใด แต่ยืนยันว่าในวันดังกล่าวได้ไปฟังการบรรยาย ณ เทศบาลเมืองชุมพร และทราบว่าการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร ต้องยื่นบัญชีรวม ๓ ครั้ง คือ เข้ารับตำแหน่ง ๑ ครั้ง หมดสมัย ๑ ครั้ง และหมดสมัยไปแล้วหนึ่งปีอีก ๑ ครั้ง และได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่เจ้าหน้าที่แจ้งว่าขาดสำเนาโฉนดที่ดินและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมทั้งให้ประเมินราคาที่ดินและบ้านดังกล่าว นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ได้มีหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๗ ไปถึงผู้ถูกร้อง ณ บ้านเลขที่ ๖๕/๑๒ ถนนท่าตะเภา ตำบลท่าตะเภา อำเภอเมืองจังหวัดชุมพร ซึ่งตามใบตอบรับ ปรากฏชื่อ “วามิณี มัชฌมามาลย์มาศ” เป็นผู้รับแทน เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ นั้น นางสาววามิณี มัชฌมามาลย์มาศ เป็นน้องสาว พักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ดังกล่าวมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน และมีอาชีพค้าขายมีร้านอาหารชื่อร้านฝรั่งบาร์ใกล้กับบ้านเลขที่ ๖๕/๑๒ เมื่อนางสาววามิณีได้รับจดหมายจะโทรศัพท์แจ้งให้ทราบ โดยจะเปิดจดหมายและอ่านให้ฟัง เนื่องจากผู้ถูกร้องพักอาศัยอยู่ที่จังหวัดระนองไม่ได้กลับมาที่บ้านเลขที่ดังกล่าว ผู้ถูกร้องจึงไปดำเนินการขอถ่ายสำเนาโฉนดที่ดินจากธนาคาร แต่ไม่สามารถค้นหาสำเนาทะเบียนบ้านได้จึงไม่ได้ส่งสำเนาโฉนดที่ดินมายังสำนักงาน ป.ป.ช. หลังจากนั้นสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๒๑๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ไปถึงผู้ถูกร้อง ณ บ้านเลขที่ดังกล่าว ซึ่งใบตอบรับ ปรากฏชื่อ “อุทัย แสงสุภา” เป็นผู้รับแทน เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๗๗๐ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ (ไม่ได้รับใบตอบรับคืน) เพื่อเตือนให้ส่งสำเนาโฉนดที่ดินและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมทั้งประเมินราคาที่ดินและบ้านดังกล่าว นางสาววามิณี เป็นผู้โทรศัพท์แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ สำหรับผู้รับจดหมายเข้าใจว่าคงเป็นพนักงานในร้านฝรั่งบาร์ของนางสาววามิณี เพราะโดยปกติแล้วบ้านเลขที่ ๖๕/๑๒ ในเวลากลางวันจะปิดประตูบ้านเสมอ พนักงานไปรษณีย์จะนำจดหมายไปส่งที่ร้านฝรั่งบาร์เนื่องจากทราบว่าเป็นญาติกัน หลังจากนั้น

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๓๓๑ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ไปถึงผู้ถูกร้อง เพื่อแจ้งให้ทราบในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๘ และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๖๖๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ เดือนให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการยื่นบัญชี และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๕๘๑ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๘ เพื่อเดือนให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการยื่นบัญชี หนังสือทั้ง ๓ ฉบับ นางสาววามิณีเป็นผู้แทนและโทรศัพท์แจ้งให้ทราบโดยวิธีเปิดจดหมายและอ่านให้ฟัง ต่อมาเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๐๓๐ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ไปถึงผู้ถูกร้อง เพื่อแจ้งให้ชี้แจงข้อเท็จจริงและยื่นบัญชี กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพรมมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๕๓๕ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ เพื่อเดือนให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการยื่นบัญชี และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๐๘๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ เพื่อเดือนให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ผู้ร้องเข้าใจว่าพนักงานในร้านฝรั่งบาร์ของนางสาววามิณี เป็นผู้รับแทน โดยหนังสือทั้ง ๓ ฉบับ นางสาววามิณี โทรศัพท์แจ้งให้ทราบโดยวิธีเปิดจดหมายและอ่านให้ฟัง เหตุที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการส่งเอกสารและยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เพราะคิดว่าจะไม่ลงเล่นการเมืองอีกและคิดว่าการไม่ยื่นบัญชี ไม่เป็นไรเนื่องจากมีทรัพย์สินไม่มาก ผู้ถูกร้องยืนยันว่าได้ทราบเรื่องการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี รวมทั้งการไม่ยื่นเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่ง จากหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ทุกฉบับ แม้ไม่ได้รับด้วยตนเองก็ตามเพราะนางสาววามิณีเป็นผู้รวบรวมและเปิดอ่านให้ฟังทางโทรศัพท์

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร และให้เสนอเรื่องต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยได้ส่งหนังสือลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ แจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับหนังสือดังกล่าว โดยนายไพศาล มัชฌิมมาลย์มาศ น้องชายผู้ถูกร้องเป็นผู้ลงชื่อรับแทนครบกำหนดแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามข้อกำหนด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒๒ วรรคสอง ให้นำหนังสือแจ้งคู่กรณีและสำเนาคำร้องปิดไว้ ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ และให้ถือว่าได้มีการส่งเอกสารดังกล่าวแก่ผู้ถูกร้องโดยชอบแล้ว เมื่อครบกำหนดเวลาที่ผู้ถูกร้องต้องยื่นคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ปิดหนังสือแจ้งคู่กรณีและสำเนาคำร้องดังกล่าว ตามข้อกำหนดคณะกรรมการรัฐธรรมนูญฯ ข้อ ๒๐ วรรคสอง และข้อ ๒๒ วรรคสอง แล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแต่อย่างใด

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ

พระราชบัญญัติ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ข้อ ๓ หรือไม่

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ บัญญัติว่า

ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ แต่ให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ คงดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๕ (๓) มาตรา ๒๐๗ (๑) (๒) และมาตรา ๒๐๘ (๕) มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง

ให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ

บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป และเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้นให้ออนไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่นั้น

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยได้

แต่ทั้งนี้ ต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๔ (๕) บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายความว่า ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว ตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้ อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดและเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

ข้อ ๓ บัญญัติว่า กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

สำหรับประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ นั้น ได้ประกาศกำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้รายได้ของเทศบาลเมืองที่กำหนดดังกล่าว หมายถึงรายได้ รวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้ของเทศบาลเมืองนั้น ในปีงบประมาณที่ผ่านมา

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภา มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แล้วแต่กรณี และเนื่องจากในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ สภาเทศบาลเมืองชุมพร มีรายได้จำนวน ๒๔๖,๖๒๖,๘๖๘.๖๔ บาท และอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว เมื่อผู้ถูกร้องได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ และภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วครบหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ หลังจากที่ผู้ร้องได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ให้ครบถ้วน กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีแล้ว ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงรวม ๕ ฉบับ แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อผู้ร้องแต่อย่างใด แม้ว่าผู้ถูกร้องจะไม่ได้รับหนังสือดังกล่าวด้วยตนเอง เพราะย้ายภูมิลำเนาไปยังที่อื่นแล้วก็ตาม แต่ผู้ถูกร้องก็ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงานของผู้ร้องในภายหลังว่าทราบเรื่องการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินฯ ตามหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ทุกฉบับแล้ว และศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งหนังสือแจ้งผู้กรณีและสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้อง ณ ภูมิลำเนา ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ โดยมีนายไพศาล มัชฌิมมาลย์มาศ น้องชายผู้ถูกร้องเป็นผู้ลงชื่อรับสำเนาคำร้องแทน และเมื่อครบกำหนดเวลาที่ผู้ถูกร้องต้องยื่นคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้องแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงหรือขอขยายระยะเวลายื่นคำชี้แจงแต่อย่างใด พฤติการณ์และการกระทำของผู้ถูกร้องแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบแล้วว่าตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง ทั้งที่ผู้ร้องและศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสชี้แจงแล้ว ผู้ถูกร้องก็มีได้ชี้แจงแต่อย่างใด จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) และจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินฯ ในกรณีดังกล่าว จึงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนับแต่เมื่อใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ กำหนดว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินฯ และหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินฯ และหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินฯ และหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ บัญญัติว่า กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินฯ และหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินฯ และหนี้สิน และเอกสารประกอบกับข้อความ

อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ส่วนการพ้นตำแหน่งตามวาระเป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ มาตรา ๑๖ ที่กำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ ต้องนำมาพิจารณาพร้อมกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ว่าการพ้นจากตำแหน่งนั้นจะบังคับใช้ตามกฎหมายฉบับใดและเนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดและมีฐานะเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติและมีศักดิ์ของกฎหมายเท่ากัน และเป็นกฎหมายเฉพาะ การพ้นจากตำแหน่งกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จึงต้องบังคับใช้ตามกฎหมายดังกล่าวเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ กำหนดว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง มาตราการบังคับทางกฎหมายดังกล่าว จึงมีผลตั้งแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ เมื่อผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ คือวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ แต่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว โดยยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ แต่ไม่ยื่นเอกสารประกอบให้ครบถ้วน ทั้งที่ผู้ร้องได้แจ้งเตือนแล้ว ผู้ถูกร้องก็มิได้ดำเนินการยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ให้ครบถ้วนแต่อย่างใด พฤติการณ์และการกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นการกระทำจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อผู้ร้อง ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และประกาศของผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องจึงพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ตามมาตรา ๓๔ ประกอบกับมาตรา ๓๓

วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนกรณีที่อยู่ร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายใน ๓๐ วันหลังจากพ้นจากตำแหน่งและหลังจากพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีนั้น เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ร้องต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันพ้นกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งและกรณีการกระทำของผู้ร้องที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แม้ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยหลังจากผู้ร้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามอายุของสภาเทศบาลเมืองชุมพรตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แล้วก็ตาม ก็ไม่เป็นการตัดอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่ง ตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ดังนั้น ในกรณีตามคำร้องนี้จึงต้องถือว่าผู้ร้องพ้นจากตำแหน่งไปโดยผลของกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันครบกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ตามมาตรา ๓๔ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยไว้ จึงเห็นว่า ผู้ร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๑)

ศาสตราจารย์ ดร.อักษราทร จุฬารัตน

รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ